

Kâfirûn Sûresinin 14 Nüktesi

93'ten beri tanıdığım ve birçok sorusuyla, Kur'anın önemli mucizelik noktelerinin açılmasına sebep olan Halil Etiler kardeşim, yaklaşık bir ay önce Kâfirûn sûresinin özet manasını ve üslubuyla ilgili bir iki meselesinin izahını benden istedi. Ben ona "Bu konuda ben de bir şey bilmiyorum; eğer mucizelik, dil ve belagat açısından bir çerçeve bulup, içinde sûrenin maksut manasını yakalayabilirsem, beraber paylaşırız" dedim.

İşte şu maksut mana çevresinde, 14 kısa notlarla bir çerçeve çizmeye çalışacağız:

1) Bu sure, Resm-i Osmaniye göre, 95 (19×5) harftir. Besmele ile beraber 114 harf eder. Kur'anın 114 (19×6) suresine baktırıp manen diyor ki; bu surenin konusu, Hz. Muhammed'in birkaç kâfire karşı söylediği bir ayrışma bildirisi değildir. Kur'anın 114 suresiyle tesis ettiği sonsuz tevhid, ibadet ve hayat anlayışı ile müşriklerin maddi, katı, sınırlı ibadet ve hayat anlayışlarının muvazenesi ve mukayesesidir.

2) Kur'anın bu ibadet ve hayat çerçevesi, Besmelede gayet mucizeli bir şekilde veriliyor. Bu sure ise altı ayetiyle Besmeledeki o sonsuz mananın bir nevi deklarasyonudur. Bu notların sonuna Besmelenin tefsirini ayrıca koyacağız.

3) Bu sureden önceki sure, Kevser suresidir. Kevser de Hz. Muhammed'e verilen ilmî ve manevi sonsuz soyut bereketler ve manalar demektir. Bundan sonra gelen Nasr suresi ise, İslam'ın geniş dairedaki fütuhatını anlatır. Demek manevi ve soyut bereketler de, maddi-dünyevi zaferler de ancak Besmelede anlatılan o sonsuz varlık, ibadet ve hayat anlayışı ile gerçekleşir.

4) Bu sure altı ayet olmakla beraber, üç temel önermesi var. a) Kâfir kâfir kaldıkça hiçbir zaman mümin sayılamaz. b) Mümin gerçek mümin ise, asla kâfir olamaz. c) İki zıt şey bir araya gelemez. Yani ak ak iken, kara olamaz. İşte bu üç önerme 1., 2. ve 6. ayet ile vurgulanmışlardır. Ki, bu üç ayetin her birisi, 14 harftir. Evet, 14 asırdır, bu önermeler geçerli olmuştur.

5) "Kul" (söyle)... Bu emir, bütün Kur'anda vahiy namına söyle manasındadır. Demek eğer görev verilmişse, insan başkasına ültimatom verebilir. Yoksa kimsenin başkasına karışma hakkı yoktur.

6) "Ya eyyü hâ" tek çağrı edatı. Fakat üç kere teyit ve takviye edilmiş bir edat. Bu çağrı edatı bu takviyeli haliyle demek istiyor ki; kâfirler "Besmeledeki Uluhiyet, Rahmaniyyet ve

Rahimiyet” manalarını anlamaktan çok uzaktırlar. Onun için hakikati göremiyorlar; dolayısıyla dinin o kutsal sonsuz soyut algı seviyesine çıkamıyorlar.

7) “*Kâfirûn*” gerçeği gizleyenler veya hakikati görmeyenler demektir. Bu kelime manen diyor ki; sizler varlığı ve hayatı absürt, anlamsız ve karışık gördükçe, Kur’anın öngördüğü ibadet atmosferine giremezsiniz. Çünkü bunu anlamak için sonsuz soyut Uluhiyeti ve mucizevi olağanüstü Rahimiyeti anlamamız lazımdır. Siz ise sadece somut Rahmaniyetin yani cem-i ezdadin zahiri mübarezesini görüyorsunuz. İşin başını ve sonunu görmüyorsunuz. Bu kelimenin sayısal değeri ise, 357’dir. Bu da Kur’anda 57 (19×3) sefer tekrar edilen Rahman ismine bir işarettir. Kâfirlerin orada kaldığına işaret eder. Evet, Uluhiyeti ve Rahimiyeti göremeyenler, zıtların çarkları içinde yani sadece varlığın somut diyalektik sürecinde ezilip kalırlar. Hâlbuki Uluhiyet ve Rahimiyet ile beraber olsa, Rahmaniyet yani somut ve maddi hayat, sonsuz nimet katmanlarını içeren bir cennet gibidir. Zıtları ve zıtların çatışmasını ve bunun sonucu ortaya çıkan sonsuz cennet nimetlerini anlatan, 55. sırada olan Rahman suresine ve Kur’anda en çok Rahman ismini tekrarlayan, 19. sırada olan Meryem suresine bakınız. “*Cennetin damı (idare merkezi) Rahmanın arşıdır*” hadisini hatırlayınız.

8) 2. Ayet: “*Ben sizin ibadet ettiklerinize asla ibadet etmeyeceğim.*”

İbadet, bir şeyi, bir sistemi asıl kabul edip ona uymak ve onu sevmek demektir. Evet, 1400 sene geçti; Hz. Muhammed’in ve O’nun has ümmetinin böyle bir tavizi vaki olmadı. Fakat bu ayetin sayısal değeri 681’dir. Bu da Miladi olarak, Emevilerin Yezid dönemine tekabül ediyor. Evet, Yezid döneminde, önemli bir inhiraf oldu. Büyük bir karşı devrim yaşandı. Arapların eski şirk adetlerine meyil edildi.

Evet, sonsuzluğu, sonsuz soyut, uhrevi ve manevi değerleri gören bir kalb, zahirî, dünyevî nefsanî bir ibadet tarzına tenezzül etmez. Fakat Yezid’in kalbi, ırkçı ve kâfir idi; ümmeti saptırmak istedi. Karşısına Ehl-i Beyt Kevseri çıktı, onu selekte etti.

Bu ikinci ayette, nefiy edatı olan “*Lâ*” gelecek nefyini bildirir. Çünkü fiil başına gelmiştir.

9) 3. Ayet: “*Sizler de benim ibadet ettiğim gibi asla ibadet etmiyorsunuz ve edemiyorsunuz.*” Burada da “*Lâ*” var. Fakat cümle-i ismiyye olduğundan ve ism-i fail olan “*Abidune*” mazi manasında olduğundan “*la*” genel nefiy edatı olarak kalıyor.

“İbadet ettiğim zata” ifadesi yerine “*ibadet ettiğime*” ifadesi, Allah’ın sonsuz ve soyut olduğuna, Hz. Peygamberin ibadetinin somut bir şekilden ziyade, engin ve sonsuzluğa entegrasyon tarzında olduğuna işarettir.

Bu 3. ayet, gözleri maddeden ve dünyadan başka bir şey görmeyen ehl-i dünyanın, “*İslamiyet ve diğer dinler de putperestliğin biraz gelişmiş şeklidir*” olan kuru iddialarına bir cevaptır. Der, bu iki çeşit ibadetin ismi bir ise de, mahiyetleri yerden göğe kadar farklıdır.

10) 4. Ayet: “*Ben, eskiden de sizin bu maddi dünyevi putlarınıza asla ibadet etmiş değilim.*”

Bu ayet, 17 harfiyle Hz. Peygamberin bu yaşlarda Hanif dini yani Hz. İbrahim dini üzere ibadet ettiğine bir atıftır. Hacc suresinin 78. ayetine bakınız.

İbadet, insanın benliğinin silinmesi değildir. Sadece insanın küçük benlik dosyasının, sonsuz ilahi bilinç dosyasına tabi ve entegre olmasıdır. Abd (kul) ve Abid (ibadet eden) kelimelerinin sayısal değeri, 76 (19×4) ve 77'dir. "Abidun" kelimesi ise, 133 (19×7) ediyor. Bu sayılar da küçük ve büyük dosyaları hatırlatmaktadır. Evet, varlık bir yazılım, plan ve kaderdir; hiçbir yanlışlık, anlamsızlık ve çirkinlik onda bulamazsın. Küçük dosyalar kendi sınırlarını ve görevlerini bilip haddi aşmadıkça..

11) 5. Ayet: "Üçüncü ayetin tekrarı..."

Bu ayet kesin manasıyla ve tekrarı ile diyor ki; kâfir doğruyu ve gerçeği göremediği yani küfürden çıkmadığı müddetçe Kur'anın öngördüğü ibadet ve hayat seviyesine çıkamaz. Dolayısıyla din, küfür ile birleşemez, kaynaşamaz. Siyasi ittifaklar ise, o dünyevi bir şeydir.

Bu 5. ayetin sayısal değeri 773'tür. Bu da müşriklerin Abbasi döneminde, halkın büyük çoğunluğu içinde kaybolup yok olduklarını gösterir. Yani onlar, Hz. Peygamber gibi sonsuz ve soyut bir ibadet seviyesini yakalamasalar da, İslam'ın 5 zahiri ibadetini şeklen de olsa yerine getirir oldular. Bu gaybi ve tekrarlı ayet, tekrar olarak hesap edilirse (773*2=1546) eder ki, ibadetin, imanın ve islamın bitiş tarihidir. Kastamonu Lahikasında geçtiği gibi.

12) Bu hüküm, Mekke fethinden sonra şeklen İslam'a girenler için de geçerlidir. Zaten dine ve şeriata göre insanların hukukun egemenliğine boyun eğip düzeni sağlamaları yeterlidir. Fakat asıl olan iman ve küfrün mübarezesidir, imtihan ve diyalektik sürecin işlemesidir. Onun için, imtihan ve ibadet açısından, ebediyeti kazanmak ve sonsuz soyut seviyelere çıkmak açısından Mekke Dönemi, Medine Döneminden daha üstündür, denilebilir.

13) 6. Ayet: "Sizin dininiz size; benim dinim bana..."

Bu altıncı ayet, birkaç önemli meseleyi dile getiriyor:

a) Küfür ve putperestlik her ne kadar, imanın ve İslam'ın o sonsuz soyut ibadet ve tevhid seviyesine çıkmıyorsa da, insanların çoğu için bir düzendir, mutlak anarşizm ve dağılmaktan daha ehvendir. Evet, ot ile beslenmek et ile beslenmek seviyesinde olmasa da bir realitedir; varlığın ve hayatın başka bir kategorisidir. Yani din ve İslam ideal olarak en üst seviyeyi hedeflese de, komünizm gibi bütün hayat tarzlarını bire indirmek, doğanın o sonsuz bilinç içeren sistemini katı, kuru bir şekle indirmek değildir. Demek Kur'anda çokça geçen, hoşgörüyü ve engin bir hayat anlayışını tavsiye eden bu gibi ayetlerin, kılıç ayetiyle nesh edildiğini iddia etmek yanlıştır. Çünkü çeşitlilik, hoşgörü, sabır ile başkasına tahammül etmek ve barış esastır. Bazı aşırı zararları veya zulmü önlemek için savaş gerçeği ise, tali ve izin ile ancak yürürlüğe giren, arızı bir durumdur.

b) "Sizin dininiz size;" deyimi, ben size karışmayacağım manasına gelmez. Çünkü Peygamber, insanlara tebliğ ve onları terbiye etmek ile mükelleftir.

- c) “*Dininiz*”... Yani sizin sosyal ve gelenek olarak oluşturduğunuz din. Yani sizin bu hayat ve ibadetinizde sosyal bir realite var. Fakat bunda kutsallık ve ebedilik boyutu yoktur. Ben mümin ve peygamber olarak sizin bu dininize girmem. Evet, dünya da cehennem de bir realitedir; fakat ben ahireti ve cenneti tercih ediyorum.
- d) “*Size var.*” (leküm) kelimesi 90 eder. Yani bu dünyevi dininiz size sadece 90 yıllık dünya hayatında fayda verir. “*Diniküm*” kelimesi de 124 eder. Bu sayı ise, sosyallik ifade eden bir şifredir.
- e) “*Ve benim dinim bana..*” veya “*benim için gerçek din var.*” diye iki şekilde mana verilebilir.

“*Bana*” ifadesi (ki, o zaman az da olsa, Sahabeler vardı.) Hz. Peygamberin ibadette, maneviyatta ta baştan beri zirve olduğuna; ve hiçbir sahabînin onun seviyesine çıkamadığına işarettir.

“Benim dinim” şeklindeki manayı anlamamızı sağlayan “ye” harfi ayette şeklen yok. Dolayısıyla bu yazı şekli, “*O bilinmez, saf soyut, gerçek din de bana..*” şeklinde bir mana vermemize imkân tanır.

14) “*Din*” inancın ve ibadetin sağladığı maddi düzen demektir. Borç manasına gelen “deyn” kelimesi de “*Deyyan*” (düzen sağlayan, yargılayan) kelimesi de bu kökten gelir. Demek İslam ve Şeriat insanlardan sadece bu hukuk ve düzeni talep eder. (İslam’ın beş şartına bakar) Kulun Allah ve sonsuz soyut alemle olan ilişkisine karışmaz. Bu ikinci boyut o kadar geniş ve nezih ve kutsaldır ki; hiç kimsenin o harime girmeye hakkı yoktur. Burada sadece 6. his olan kalb ile yaşanılır. Ve Besmele ile bu yolda miraca çıkılır.

Evet, Kur’anın nazımından anlaşılan “Peygamber zayıf olduğu için, sizin dininiz size, benim dinim bana, dedi” şeklindeki rivayetin asılsız olduğudur. Evet bir çok sebab-i nüzul rivayeti, Kur’anın anlaşılmasına yaramadığı gibi, bilakis Kur’anın mucizeliğini karartmaya sebep oluyor.

Besmelenin Tefsiri

- 1) Evrensel vahiy dışında insanın metafizik duyularına dayalı oluşan bütün yol ve metotlar, sınırlı ve lokal olarak düşünürler ve lokal olmaya mahkumdurlar. Lokal düşündükleri için sonsuz olan gerçeği görmek uğruna dünya ve ahireti, ruh ve bedeni, bilim ve inancı ve Allah’ın iki eli sayılan diğer zıtları birbirinden ayırmak zorunda kalırlar. Dolayısıyla onların hayatı, varlığın tümünü kuşatamaz; kuşatıcı ve canlı olamazlar.
- 2) Kur’an ve Peygamber yolu ise, bütüncül olduğundan ve zıtları barıştırdığından o yolda sonsuzluğu ve realiteyi görmek çok kolay ve herkese nasip olabilir. Ayrıca Tasavvuf, olağanüstü bir eğitim gerektirdiğinden çok az insana nasip olabilir. Bu yolda yetişenler

dahi Sahabeler kadar gerçeği göremiyorlar. Onun için en küçük sahabe en büyük veliden daha büyüktür, diye ümmet kabul etmiştir. (27. Söz ve ekleri)

- 3) Kur'an ve İslam, madde içinde ruhu gösteriyor. Dolayısıyla ruhun varlığını ve ölümsüzlüğünü ispatlamaya gerek kalmıyor. Ve bu yolda bütünlük ve gerçeklik olduğundan insanın geçim için yaptığı kavgalar bile, camide yaptığı itikâftan daha sevaplı olur.
- 4) İslam'da ilim kaynağı 5 duyu verileri ve icmadır; yani bilimsel gerçeklik, ihtisas ehlinin genel kanaati ve mucizelerdir. Metafizik keşif ve kerametlerin ölçüsü tutturulamadığından epistemolojik kaynak olarak kabul edilmiyorlar. Onun için Sahabe yolunda keramet az olur. Kur'anda ise sonsuz mucizelikler ve bilimsel veriler var. Demek keramet, bilimsel veri ve mucize seviyesinde olamayacağı gibi, sofiler de Sahabe seviyesinde olamıyorlar.
- 5) Hayatımızın maddi-manevi bütün ihtiyaçları Kur'anda mevcuttur. Dolayısıyla dışarıda çare aramak yanlıştır. Kur'an Fatihadadır. Fatiha da Besmelededir. Besmele de şu demektir:

a) Bismi... Bi, ile demektir. Yani Müslüman kişi, her şeyi Allah'tan bilmekle beraber, her şeyin bir sebebi olduğunu ve kendisinin bu sebebe başvurması gerektiğini bildirir.

b) İsim demek belirlenen, adı konulan, sınırı çizilen varlık ve hakikat demektir. Bu manada somut-soyut her şey Allah'ın bir ismidir. Dolayısıyla varlığın bazı kısımlarından uzaklaşmak ve onları mutlak kötü görmek yanlış olur. Kur'an, bizim sonsuzluk ve tevhid içerisinde o kötü kabul edilen şeyleri çalıştırmamızı ve onları birleştirip barıştırmamızı yani Müslüman olmamızı emrediyor. İslam demek, barıştırmak demektir.

c) Allah.. Yani soyut bütün değer ve maneviyat; bizim öz varlığımız ve dayanağımız. Bu varlık boyutu, ölümsüz ve sonsuz olduğu için, bu noktaya dayanan kişi hayatında ne korkar ne de üzülür. (Bakara, 62)

d) Rahman.. Yani Allah ile ifade edilen bütün değerlerin sonsuz örneklerle somutlaşması; yani kâinat; yani somut olan her şey... Onun için Kur'an çoğu yerde insanı Rahman'a yönlendiriyor. Evet, kâinat diyalektik yapıya dayanır. Yani kâinattaki bütün yasalar ve kurallar Rahmaniyyetin iki eli gibidir. Bunlar asla kötü değildir. Sadece gelişmek ve üretmek için bir miktar sıcak ortam oluşturur. Bu fırına dayanmak için dahi sabır tavsiye edilir. Ki, dinde sabır imanının yarısı kabul edilir. *Rahman* kelimesi 298 eder. *Sabûr* kelimesi de 298 eder. Ki, esma-i hüsna hadisinde *Sabûr* Allah'ın en son ismi olarak rivayet edilmiştir.

e) Rahim.. Yani ilahî ekstra rahmet, inayet ve şefkat... Yani insan bu maddi hayat ve düşünce serüveninde yani Rahmaniyyet fırınında çok pişerse veya zor durumda kalırsa, bu sefer Rahimiyyetin ekstra tecellilerine ve esintilerine mazhar olmak için; yalvarır, yakarır, dua eder, keşif-keramet arar. Yasalar üstü bir tecelli bekler. İşte tasavvuf hakikati bu beş realiteden sadece *Rahimiyyet* tecellisinin bir kısmıdır. Ki, Kur'anda bu boyut dahi vardır. Yani Kur'an Allah'ın yasalarına dayanır. Allah'ın yasalarının yaşamasını tavsiye eder ve insanın kendi akıl ve yetenekleriyle bunu bilmesinin gerekliliğini bildirir. Fakat vahiy ve özel inayetlerle

insanlığa ekstra bir destek olduğunu söyler. Ki konusu vahiy olan Meryem suresi Rahmaniyyet çerçevesi içinde vahiyler tarzında gelen İlahi ekstra şefkat ve inayetleri anlatıyor. 19. sure oluşuyla 19 harfli Besmelenin bir tefsiri oluyor.

Hülasa: İslam ve Kur'anın ve Hz. Muhammed'in yaşam biçimi, bu 9 madde gibi binlerce realiteye dayanır; onun için son din olmuştur. Ve İslam âlemi, bu 9 maddeyi ihmal ettiği için geriliyor; ve bazen de çamura düşüyor.

Rahmaniyyet Süreci

“Bütün zıtları geliştirmek için çalıştıran Rabbinin (Rububiyetine) and olsun! (Yokluğu, kaçı, inanmamayı tercih eden) o kâfirleri ve (yokluğun adı olan) şeytanları toplayacağız. Sonra onları cehenneme dayayacağız. (Ki; o yokluk kirlerini temizleyelim.) Sonra her gruptan, Rahmana (Allah'ın diyalektik düzenine) karşı hangilerinin daha azgın olduğunu ortaya çıkaracağız. Biz hangilerinin o cehenneme dayatmaya daha layık olduğunu biliriz. Evet, sizden hiç kimse yoktur ki; mutlaka o cehennemden geçiyor. Hepinizin bu evrensel Cehennemden geçmesi, Rabbinin terbiye edici isminin kesin olarak gerektirdiği ve asla firesi olmayan kat'i bir Hüküm ve Kanundur. Sonra biz, kendi özünü zulüm ve dengesizlikten koruyanları kurtarıyoruz. Ve zalimleri ise orada diz çökmüş olarak bırakıyoruz.” (19/68-72)

02. 07. 2010
Bahaeddin Sağlam